

je Majske nagrade Saveza organizacija za fizičku kulturu BiH (1964).

masutemi waza (jap.), džudo: grupa požrtvovanih bacanja u kojima se natjecatelji sam baci unatrag, da bi preko sebe bacio protivnika (tomoenage, uranage).

Mašek, Dragutin (1866-1956), liječnik, sveuč. profesor; sok, sp. radnik. Jedan od osnivača Hrvatskog sokola; na Tečaju za učitelje gimnastike (Zagreb, 1894-96) predavao prvu pomoć i higijenu. Napisao: *Mala anatomija i fiziologija*. Zagreb 1908.

Mašek Bosnodolski, Hinko (1860-1910), dipl. pravnik; svestrani sportaš (lov, ribolov, sp. gimnastika, mačevanje, plivanje, veslanje). U Vukovaru osnovao Srijemski sokol (25. I 1886), koji 28. IV 1907 mijenja naziv u Hrvatski sokol.

mat, šah: jedan od mogućih završetaka šah. partije; nastaje kada se kralj ni na koji način ne može obraniti od zadanog šaha.

matador (španj.), borbe s bikovima: borac koji ima gl. ulogu u koridi, izvodi smrtonosni udarac mačem.

Mataković, Ivan (1911-83), službenik; nogometni sudac, savezni instruktor-savjetnik, trener i funkcionar Saveza nogometnih sudaca Hrvatske i Jugoslavije te Nogometnog saveza Hrvatske. Dobitnik Zlatne plakete NSJ.

Matančić, Marijan (1910-83), oficir JNA; nogometni sudac i savezni instruktor-savjetnik. Jedan od organizatora nogometnih utakmica na oslobođenom teritoriju, osnivač i funkcionar FD CDJA Partizan. Dobitnik Specijalne zlatne plakete NSJ.

Matanović, Aleksandar (1930), publicist; šah, velemaistor (1955), zaslužni sportaš Jugoslavije: 3 puta osvajač naslov prvaka Jugoslavije (1962 zajedno sa D. Minićem, 1969 i 1978); 4 puta nastupio na međuzonskom turniru za PS (1952, 1958, 1967 i 1976); 9 puta nastupio na šah. olimpijadama. Urednik je međ. šah. edicije Šahovski informator (Beograd, 1966).

match ball (engl.) → *meč lopta*

match-play (engl.), golf: igra na rupe; jedan od dva osnovna oblika natjecanja. Pobjednik je igrač, odn. ekipa koja osvoji više rupa. Igrači ili ekipa osvaja rupu ako u jamicu ubaci lopticu s manjim brojem udaraca nego protivnik, odn. druga ekipa.

mate (jap.; čekaj!), džudo, karate: naredba suca kojom prekida borbu kad jedan ili oba natjecatelja izadu iz borilišta; kad je učinjen prekršaj pravila; kad se natjecatelj ozlijedi ili mu pozli; kad poremećena odjeća natjecatelja onemogućuje normalnu borbu; kad se u borbi na tlu natjecatelji ne mogu pomoći iz pasivnog položaja ili kad sudac to smatra potrebnim. Ako prekid borbe potraje duže, sudac naredbom jikan! traži od mjerioca vremena da zaustavi službeni sat.

Matejić, Dimitrije-Čika (1858-1926), prvi stručni učitelj gimnastike u Bosni (od 1893). Predavao na srednjim školama i višoj djevojačkoj školi u Sarajevu, a također i u Velikom Bečkereku (danas Zrenjanin). Zaslужan za osnivanje društava Dušan Silni i Srpski soko u Sarajevu (1909) i Velikom Bečkereku. Autor više stručnih radova iz šk. gimnastike; zapisivao nar. i junačke igre i nar. nadmetanja.

Matejić-Bartha, Jozefina (1879-1965), prva učiteljica gimnastike u Bosni (od 1898). Kao odgojiteljica u ženskim školama Sarajeva, protagonist različitih igara na šk. igralištima.

Matejovski, Gordana (1904-31), profesor, sok, radnik. Kao gimnastijski profesor predavala i gimnastiku. Vodnica članica i član načelnika u Sokolskom društvu u Sarajevu; jedna

od istaknutih i prvih igrara haazene u Sarajevu i Zagrebu. Autorica više ritmičkih sastava.

Matekalo, Florijan (1920), nogometni reprezentativac i trener; igrao za SK Slavija (Sarajevo) i Prvi hrvatski građanski športski klub (Zagreb). Poslije Oslobođenja član je JFK Partizan (Beograd), njegov igrač i trener, zaslužan za osposobljavanje velikog broja reprezentativnih igrača. Dobitnik Zlatne plakete NSJ.

Materić, Lazo (1920), društveno-politički i sp. radnik; predsjednik Republičke komisije za fizičku kulturu BiH, dugogodišnji predsjednik Stolnoteniskog saveza BiH i 1981/82 Stolnoteniskog saveza Jugoslavije. Nosilac Partizanske spomenice 1941. Dobitnik Majske nagrade Saveza organizacija za fizičku kulturu BiH (1977).

materijalna povreda pravila, u sp. natjecanjima odluka suca suprotna pravilima odredene sp. grane ili propust kojim je omogućeno odvijanje natjecanja suprotno odgovarajućim pravilima. U slučaju m.p.p. odgovarajući natjecateljski organ može: poništiti natjecanje (utakmicu, susret), registrirati natjecanje postignutim rezultatom (ako m.p.p. nije utjecala na konačni pobjednik), odn. postupiti u suglasnosti s propozicijama i pravilima natjecanja odgovarajuće sp. grane.

Matešić, Srećko (1910), nogometni funkcionar, dugogodišnji član Nogometnog podsava Rijeke i predsjednik NK Orijent. Dobitnik Zlatne plakete NSJ.

Mathias, Robert-Bob (1930), atletski reprezentativac SAD: pobjednik na Ol 1948 i 1952 u desetoboju (7139 i 7887 b., odn. po novim tablicama 6825 i 7731 b.). Premašio SR 1950 (8042 b., odn. 7453 b.) i 1952 (7887 b., odn. 7731 b.). U anketi ISK proglašen najboljim sportašem svijeta za 1950.

Mathisen, Oscar (1888-1954), norv. reprezentativac u brzijskom klizanju; prvi na PS 1908, 1909, 1912-14; prvi na PE 1909, 1912 i 1914; postigao 16 SR.

matična partija, šah: igra u kojoj se prvi put pojavila neka nova ideja, uglavnom u tretiranju pojedinih otvaranja.

matično društvo (matični klub), osnovna sp. organizacija iz koje je neki natjecatelj (igrač) potekao; organizacija u čijem je sastavu neki klub, odn. sekcija.

Matijević, Marijan (1878-1951), rvač zvan »junak iz Like«. God. 1904 u Carigradu osvaja prvo mjesto na neslužbenom PS u rvanju i drugim teškoatletskim disciplinama. Kao profesionalni atletičar i rvač putovao po svijetu i proćuo se svojim atrakcijama u savijanju željeza i razbijanju kamena. Za svoja dostignuća u teškoatletskim disciplinama primio 27 medalja.

Matejić, Nikola (1939-74), profesor tjele. odgoja školskog centra u Orašju; organizator radničkih sp. igara. Dobitnik Majske nagrade Saveza organizacija za fizičku kulturu BiH (1967).

Matejić, Stipe (1909), željeznički službenik; funkcionar NK Lokomotiva (Zagreb), dugogodišnji član UO Zagrebačkog nogometnog podsava i njegovih komisija. Igrao za subotički ŽAK. Dobitnik Zlatne plakete NSJ.

Matejović, Tješimir (1907-77), grafičar; nogometni trener SK Grafičar i drugih zagrebačkih klubova. Igrao za SK Grafičar i HAŠK. Dobitnik Srebrne plakete NSJ.

Matković, Nikola (1864-1945), nastavnik tjele. odgoja; trener u atletici, mačevanju i rvanju, istaknuti atletičar krajem XIX st. u Subotici. Jedan od osnivača Subotičkog sportskog udruženja.

matna slika, šah: završna ili matna pozicija u kojoj jedna od figura zadaje protivničkom kralju neobranjiv šah.

matni napad, šah: akcija čiji je krajnji cilj matiranje protivničkog kralja.

Matošić, Ante (1940), profesor tjele. odgoja i dipl. ekonomist; reprezentativac u vaterpolu sa 9 nastupa, član PK Mornar i PK Jadran (Split), PK Medveščak i AVK Mladost (Zagreb), zaslužni sportaš Jugoslavije. Sudjelovao na PE 1962 u Leipzigu (II mjesto).

Matošić, Frane (1918), nogometni reprezentativac sa 16 nastupa, član SK Hajduk (Split). Za vrijeme NOR igrao za Hajduk, tim NOVJ. Od 1956 trener i funkcionar NK Hajduk, a zatim trener nogometne reprezentacije Tunisa i rukovodilac omladinske nogometne škole NK Hajduk. Dobitnik Zlatne plakete NSJ.

Matošić, Jozo (1913), ugostitelj; nogometni reprezentativac sa 24 nastupa; član NK Hajduk (Split). Za vrijeme NOR sudjeluje u obnovi Hajduka, tima NOVJ, zatim trener NK Hajduk, NK Kvarner (Rijeka) te GOŠK (Dubrovnik) i NK Dubrovnik.

Matovina, Milan (1952-78), predsjednik PDS Velebit, tajnik Planinarskog saveza Zagreba, alpinist i gorski spasilac. Nakon uspješnog uspona na Mount McKinley u Aljasci, poginuo u Rocky Mountains (Stjenjak) u Sjv. Americi.

Matovinović, Izidor (1915), službenik; nogometni sudac, dugogodišnji funkcionar Nogometnog podsava i organizacije nogometnih sudaca u Rijeci, tehn. rukovodilac NK Rijeka, zaslužan za napredanje rada u klubovima s područja Rijeke. Dobitnik Zlatne plakete NSJ.

R. MATHIAS

A. MATANOVIĆ

Matovski, Slavko (1927), izvanredni profesor Fakulteta za fizičku kulturu u Skoplju; reprezentativac u velikom rukometu, sp. radnik. Obranio doktorsku disertaciju temom »Napredni radnički sportski pokret u Vardarskoj Makedoniji od njegovog početka do 1944. godine« (1982). Bio je dugogodišnji trener RK Rabotnički (Skoplje) i član IO Rukometnog saveza Makedonije; predsjednik Skijaškog saveza Makedonije (1965-71) i Saveza peda-